

תורה ושרח
בראשית
תולדות

כה^{שישי} א ויסף אברהם ויקח אשה
 ב ושמה קטורה: ותלד לו את-
 זמרון ואת-יקשן ואת-מרון
 ואת-מדין ואת-ישבק ואת-
 ג שוח: ויקשן ילד את-שבא
 ואת-דרון ובני דרון היו אשורם
 ד ולטושם ולאמים: ובני מדין
 עיפה ועפר וחנך ואבידע
 ואלדעה כל-אלה בני קטורה:
 ה ויתן אברהם את-כל-אשר-לו
 וליצחק: ולבני הפילגשים אשר
 לאברהם נתן אברהם מתנת
 וישלחם מעל יצחק בנו
 בעודנו חי קדמה אל-ארץ
 ז קדם: ואלה ימי שני-חיי
 אברהם אשר-חי מאת שנה
 ושבעים שנה וחמש שנים:
 ח ויגוע וימת אברהם בשיבה
 טובה זקן ושבע ויאסף אל-
 ט עמיו: ויקברו אתו יצחק
 וישמעאל בניו אל-מערת
 המכפלה אל-שדה עפרון
 בן-צחר החתי אשר על-פני
 י ממרא: השדה אשר-קנה
 אברהם מאת בני-חת שמה
 קבר אברהם ושרה אשתו:
 יא ויהי אחרי מות אברהם ויברך
 אלהים את-יצחק בנו וישב
 יצחק עם-באר לחי ראי:

ז
 יב ואלה תולדות ישמעאל בן-
 אברהם אשר ילדה הגר
 המצרית שפחת שרה
 יג לאברהם: ואלה שמות בני
 ישמעאל בשמתם לתולדותם
 בכר ישמעאל נבית וקדר
 יד ואדבאל ומבשם: ומשמע
 טו ודומה ומשא: חדר ותימא
 טז וטור נפיש וקדמה: אלה הם
 בני ישמעאל ואלה שמתם
 בחצריהם ובטירתם שנים-
 יז עשר נשיאם לאמתם: ואלה
 שני חיי ישמעאל מאת שנה
 ושלשים שנה ושבע שנים
 ויגוע וימת ויאסף אל-עמיו:
 יח וישכנו מחוילה עד-שור אשר
 על-פני מצרים באכה אשורה
 על-פני כל-אחיו נפל:
 תולדת
 יט ואלה תולדות יצחק בן-
 אברהם אברהם הוליד את-
 כ יצחק: ויהי יצחק בן-ארבעים
 שנה בקחתו את-רבקה בת-
 בתואל הארמי מפרן ארם
 אחות לבן הארמי לו לאשה:
 כא ויעתר יצחק ליהוה לנכח
 אשתו כי עקרה הוא ויעתר
 לו יהוה ותהר רבקה אשתו:
 כב ויתרצצו הבנים בקרבה

ותאמר אם-כן למה זה אנכי
 כג ותלך לדרש את-יהוה: ויאמר
 יהוה לה שני גיים בבטנך ושני
 לאמים ממעוך יפרדו ולאם
 מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר:
 כד וימלאו ימיה ללדת והנה
 כה תומם בבטנה: ויצא הראשון
 אדמוני כלו כאדרת שער
 טו ויקראו שמו עשו: ואחרי-כן
 יצא אחיו וידו אחזת בעקב
 עשו ויקרא שמו יעקב ויצחק
 בן-ששים שנה בלדת אתם:
 כז ויגדלו הנערים ויהי עשו איש
 ידע ציד איש שדה ויעקב איש
 כח תם ישב אהלים: ויאהב יצחק
 את-עשו כי-ציד בפיו ורבקה
 כט אהבת את-יעקב: ויזד יעקב
 נזיר ויבא עשו מן-השדה
 ל והוא עיף: ויאמר עשו אל-
 יעקב הלעיטני נא מן-האדם
 האדם הזה כי עיף אנכי על-כן
 לא קרא-שמו אדום: ויאמר יעקב
 מכרה כיום את-בכרתך לי:
 לב ויאמר עשו הנה אנכי הולך
 למות ולמה-זה לי בכרה:
 לג ויאמר יעקב השבעה לי כיום
 וישבע לו וימכר את-בכרתו
 לד ליעקב: ויעקב נתן לעשו
 לחם ונזיר עדשים ויאכל
 וישת ויקם וילך ויבז עשו

גים

בראשית | חיי שרה כד

וסכנו מן חוילה חיתא שור אלדי עלא קבאל מצר וואציל
אשורה עלא חצרית גמיע אכוותו סכאן:

19. ואלה - והדולי תווליד יצחק איבין אברהים אברהים תולדות
כלף אלא יצחק: 20. ויהי - וכאן יצחק איבין ארבעין סניה
פי אכרו אלא רבקה בניית בתואל אלארמי מפרן ארם
איכית לבן אלארמי לו ליל אמרה: 21. ויעתר - ועלאה
יצחק קידם אללה לקבאל זוגתו אין עקרה היא וקיביל
צלאתו אללה וחבלית רבקה זוגתו: 22. ויתרוצצו -
ותזחאמו אלבנין פי גופהא וקאלית אנכאן כידא אליש הדא
אנא ומציית ליתלתימיס עילים מן קדם אללה:
23. ויאמר - וקאל אללה ליהא תנין שיעוב פי בטניך ותנין
לל אומאם מן גופיך ינפירקו ועלטניה עאן צלטאניה יקווא
ואלכביר יכרום זגיר: 24. וימלאו - וכימלו אייאמהא
ליתיוולאד והוודא תום פי בטנהא: 25. ויצא - וכרג
אלאוולאני (אחמר) אסמראני כולו כי טינפיסית שער וסמו
איסמו עשו: 26. ואחרי - ובעד דאליך כרג אכו וידו
מסכיה פי כעב עשו וסמא סמו יעקוב ויצחק איבין סיתין
סניה פי ולדיה ליהוון: 27. ויגדלו - וכיברו אלגולמאן
וכאן עשו רגול עאריף ציד רגול חקליה ויעקוב רגול
כאמיל גאליס פיל מדרשות: 28. ויאהב - ויאהב יצחק
אלא עשו אין מין צידו כאן יאכול ורבקה חאבית אלא
יעקוב: 29. ויזד - וטבאך יעקוב טאביך ואיגא עשו מן
אלחקליה והוא להתאן: 30. ויאמר - וקאל עשו אלא
יעקוב לקימני הלאן מן אלחמר אחמר הדא אין להתאן אנא
עלא דאליך סמא סמו אדום: 31. ויאמר - וקאל יעקוב
ביע כל יום אלא בכוריתך לי: 32. ויאמר - וקאל עשו
הוודא אנא ראיח במות ואליש הדא לי בכורייה:
33. ויאמר - וקאל חליף לי (כיום) כיל יום וחלף לו ובאע
אלא בכוריתו ליעקוב: 34. ויעקוב עטא לעשו טועאם

לו לל אמרה וחבהא ותסלא יצחק בעד מות אימו:
כה

1. ויסף - ועוויץ אברהים ואכד אמרה ואיסמהא קטורה:
2. ותלד - וולדית לו אלא זמרן ואלא יקשן ואלא מרן
ואלא ישבק ואלא שוח: 3. ויקשן כלף אלא שבא ואלא
דדן ובנין דדן כאנו אשורים ולטושים ולאומים: 4. <ובני>
- ובנין מדין עיפה ועפר וחנך ואבידע ואלדעה גמיע הדולי
בנין קטורה: 5. ויתן - ועטא אברהים אלא גמיע אלדי לו
ליצחק: 6. ולבני - ולבנין אלסיריאת אלדי לאברהים
עטא אברהים בכשיש ובעתהון מן עלא יצחק בנו פי עאדו
עאיס שרקי אלא ארץ שרק: 7. ואלה - והדולי אייאם
סנין חייאת אברהים אלדי עאש מיה וכמסה וסבעין סניה:
8. ויגוע - ותוופא ומת אברהים פי שיכיה חסניה כתיאר
ושבעאן עימיר ונגמע אלא קומו: 9. ויקברו - ודפנו אילו
יצחק וישמעאל בנינו אלא מגרית אלמטווייה אלא חקלית
עפרון בן צחר אלחתי אלדי עלא קבאל ממרא: 10. השדה
- אלחקליה אלדי שתרא אברהים מן ענד בנין חת תם
אנדפן אברהים ושרה זוגתו: 11. ויהי - וכאן בעד מות
אברהים וברך אלרב אלא יצחק בנו וגלס יצחק מע ביר
אלמתגלא מלאך אלרב:
12. ואלה - והדולי תווליד ישמעאל איבין אברהים אלדי
ולדית הגר אלמצרית גרית שרה לאברהים: 13. ואלה -
והדולי איסמי בני ישמעאל פי איסמיהון לתוולדהון בכיר
ישמעאל נביות וקרד ואדבאל ומבשם: 14. ומשמע
ודומה ומשא: 15. חרד ותימא יסור נפיש וקרמה:
16. אלה - הדולי הימא בנין ישמעאל והדולי איסמיהון פי
צייעהון ופי קיצורתהון תנעשר שורפא לאימאתון:
17. ואלה - <והדולי> סנין חייאת ישמעאל מייה וסבעה
ותלתין סניה ותוופא ומת ונגמע אלא קומו: 18. וישכנו -

ת"א (מלכו). על לאום = שליט במקרא ובאונגריתית, ראה בפירוט אבישור
1984, עמ' 377-378. ולאם מלאם יאמץ - ומלכות ממלכות תחוק, בעקבות
ת"א (ומלכו ממלכו תתקף). 25. ארמוני - תחילה תרגם אדום, ואחר כך:
שחום, שחרר. 27. ישב אהלים - יושב במדרשות, וכן ב: גלים פי בית
אלמדרשות - יושב בבתי מדרשות, בעקבות ת"א (משמש בית אולפנא).
וראה רש"י: זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש לע"ז. רס"ג: מקים פי אכביה
אלעלוס - יושב באוהלי החכמה. 28. כי ציד בפיו - כי מצידו היה אוכל,
וכן ב, כת"א (ארי מצידיה הוה אכיל).

כה

1. ויסף - ועוויץ = ועווד. 8. ושבע - ושבע ימים, ובמילים אחרות ב:
ושבען מין אלאיאם, ושניהם בעקבות ת"א (ושבע יומין), וכן רס"ג: קד שבע
מן אלעמר, וכן תרגומים אחרים. השווה צוקר 1959, עמ' 240, שתרגומנו
זהה לו. 16. ובפירתם - ובארמנותיהם. 18. אשורה - לא תרגם ב:
למוציל. 20. וארמי - ב: אלארמלי, רס"ג: אלארמני, שרה התורה העירקי
זהה לב: ארמלי (תורה תרכ"ה). 22. לדרש את די - לבקש חכמה מלפני
ה', וכן ב: לתישלוז עילם מן קידם אללה, כת"א (ואולת למתבע אילפן).
השווה צוקר 1959, עמ' 240. 23. לאמים - ב: צולאטין - מלכים, בעקבות

את-הבכרה:

כ"א ויהי רעב בארץ מלכד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל-אבימלך מלך-פלשתים גררה: ב וירא אליו יהוה ויאמר אל-תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך: גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי-לך ולזרעה אתן את-כל-הארצת האל והקמתי את-השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך: ד והרביתי את-זרעה ככוכבי השמים ונתתי לזרעה את כל-הארצת האל והתברכו בזרעה כל גויי הארץ: עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתו מצותי חקותי שני ו תורתיו: וישב יצחק בגרר: ז וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחתי הוא כי ירא לאמר אשתי פן-יהרגני אנשי המקום על-רבקה כי טובת מראה הוא: ויהי כי ארכו-לו שם הימים וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו: ויקרא אבימלך ליצחק ויאמר אך הנה אשתך

הוא ואיך אמרת אחתי הוא ויאמר אליו יצחק כי אמרתו פן-אמות עליה: ויאמר אבימלך מה-זאת עשית לנו כמעט שכב אחד העם את-אשתך והבאת עלינו אשם: יא ויצו אבימלך את-כל-העם לאמר הנגע באיש הזה ובאשתו מות יומת: ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים שלישי יג ויברכהו יהוה: ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי-גדל יי מאד: ויהי-לו מקנה-צאן ומקנה בקר ועבדה רבה יט ויקנאו אתו פלשתים: וכל-הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים וימלאום עפר: יט ויאמר אבימלך אל-יצחק לך מעמנו כי-עצמת ממנו מאד: יח וילך משם יצחק ויחן בנחל-גרר וישב שם: וישב יצחק ויחפר | את-בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמת אשר-קרא להן אביו: יט ויחפרו עבדי-יצחק בנחל וימצאו-שם באר מים חיים:

כ ויריבו רעי גרר עם-רעי יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם-הבאר עשק כי התעשקו עמו: כא ויחפרו באר אחרת ויריבו גם-עליה ויקרא שמה שטנה: כב ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחבות ויאמר כי-עתה הרחיב יהוה לנו ופרינו בארץ: כג ויעל משם באר שבע: וירא אליו יהוה כלילה ההוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל-תירא כי-אתך אנכי וברכתיה והרביתי את-זרעה כה בעבור אברהם עבדי: ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט-שם אהלו ויכרו-שם עבדי-יצחק באר: ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת מרעהו כז ופיכל שר-צבאו: ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחוני כח מאתכם: ויאמרו ראו דאינו כי-היה יהוה | עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו כט ובינה ונכרתה ברית עמך: אם-תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק-טוב ונשלחה בשלום אתה חמישי ל עתה ברוך יהוה: ויעש להם

בוש גנאם ובוש בקר וכדאמיה כביריה וגארו מינו פלשתים: 51. וכל - וגמיע אלגביב אלדי חפארו עביד אבו פי אייאם אברהים אבו סדוהון פלשתים ומלוהון טראב: 16. ויאמר - וקאל אבימלך אלא יצחק מצי מן ענא אין קווית אכתר מננא גדא: 17. וילך - ומיצי מן תם יצחק וחט פי ואדי גרר וגלס תם: 18. וישב - וריגיע יצחק וחפאר אלא גביב אלמא אלדי חפארו פי אייאם אברהים אבו וסדוהון פלשתים בעד מות אברהים וסמא ליהון אסמי כי איסמי אלדי סמא ליהון אבו: 19. ויחפרו - <וחפרו> עביד יצחק פיל ואדי ווגדו תם ביר מא נבע: 20. ויריבו - ותכסאמו רעיאן גרר מע רעיאן יצחק קאיילא לינא אלמא וסמא איסים אלביר כצומיה אין תכאצמו מעו: 21. ויחפרו - וחפרו ביר אכיר ותכעמו איצא עליהא וסמא איסמא שיטנה: 22. ויעתק - ונתקאל מן תם וחפאר ביר אכיר ולם תכעאמו עליהא וסמא איסמה רחובות וקאל אין הלאן ווסע אללה לינא ונמינא פיל ארץ: 23. ויעל - וטיליע מן תם ביר סאביע: 24. וירא - ותגלא אליה אללה פי דאליך אלליליה וקאל אנא אילאה אברהים אבוך לא תכאף אין פי עונאך אנא ואברכך ואכתיר אלא נסלך פי סבאב אברהים עבדי: 25. ויבן - ובנא תם מדבח ועלאה פי איסים אללה ומאד תם כימתו וחפרו תם עביד יצחק ביר: 26. ואבימלך מיצי אליה מגרר וגוקא מן אצחאבו ופיכל ראייס עסכרו: 27. ויאמר - וקאל אליהון יצחק אליש גיתו אלאי ואינתו בגצתו אלי ובעתוני מן ענדכון: 28. ויאמרו - וקאלו נצור נצרנא אין כאן אללה מעך וקילנא יציר הלאן חלפאן בינתנא ביננא ובינאך ונקטע אחד מעך: 29. אם - אנכאן תענע מענא רדאויה כאלדי לם נדאקינא פיך וכאלדי צנענא מעך פקט חיסין ובעתנך פי סלאם אנתה הלאן מבראך אללה: 30. ויעש - וציניע

וטביך עדיס ואכל ושיריב וקאם ומיצי ובהדאל עשו אלא ליבכוריה:

כו

1. ויהי - וצאר גוע פיל ארץ מן גיר גוע אלאוולאני אלדי כאן פי אייאם אברהים ומיצי יצחק אלא אבימלך מליך פלשתים גררה: 2. וירא - ותגלא אליה אללה וקאל לא תנזיל למצר סכון פיל ארץ אלדי אקול אליך: 3. גור - סכון פיל ארץ האדי ואכון מעך ואברכך אין לך ולנסלך אעטי אלא גמיע אלדאצי הדולי ואתבית אלא אלחולפאן אלדי חלפת לאברהם אבוך: 4. והרבתי - ואכתיר אלא נסלאך כי כוואכיב אלסמא ואעטי לנסלך אלא גמיע אלדאצי הדולי ויתברכו פי נסלאך גמיע שיעוב אלדאצי: 5. עקב - גיזא אלדי סימיע אברהים פי צוטי וחיפיץ מחפצתי אווצייתי רסומתי ואטרדייעי: 6. וישב - וגלס יצחק פי גרר: 7. וישאלו - וסאלו ארגאל אלמכאן לזוגתו וקאל איכתי היא אין כאיף ליאקול זוגתי לילא יקתלוני ארגל אלמכאן עלא רבקה אין חסנית אלמנצר היא: 8. ויהי - וכאן אין טאלו לו תם אלאיאם ואטרף אבימלך מליך פלשתים ענד אלטקא ונצר והוודא יצחק מצחק אלא רבקה זוגתו: 9. ויקרא - ונדא אבימלך ליצחק וקאל פקט הוודא זוגתך היא וכיף קילית איכתי היא וקאל אליה יצחק אין קילית לילא אמות עליהא: 10. ויאמר - וקאל אבימלך איש האדי צניעית לינא כי קליל טגע ואחיד מן אלקום מע זוגתך (ותגיב) וגיבת עלינא אתם: 11. ויצו - ווצא אבימלך אלא גמיע אלקום קאיילא אל בינדק פיל רגול הדא ופי זוגתו קתל יקתל: 12. ויזרע - וזרע יצחק פי דאליך אלדאצי ווגיד פי דאליך אלסניה אלטאק מיה עאן מכמאנו ובראכו אלה: 13. ויגדל - וכיביר אלרגול ומיצי מאצי ועצים חיתא אין עיצים גדא: 14. ויהי - וצאר לו

כו

1. גררה - העתיק את המילה כצורתה. ב: לגרר. 2. וירא - והתגלה, בעקבות תיא (ואתגלוי). 8. מצחק - מצחק, בהשפעת העברית, וצריך להיות: מצחיק, בדומה לב: סיתצחיק. 12. מאה שערים - פי מאה סמה ששיערו, וכן ב, על פי תיא (על חד סאה בדשערוהו). וכן רשי: שאמדוה סמה ראויה לעשות, ועשתה על אחת שאמדוה סאה. 14. ועבדה - תרנם

כעבודה או מלאכה. ב: ופילאחא - עבודה הקלאית. 16. עצמת - ב: עיצמת. 19. מים חיים - מים נובעים, בעקבות תיא (דמין נבעין). 20. התעשקו - ב: איתקתלו - נרדפים. 24. כי אתך אנכי - בעזרתך אני, וכן ב, כתיא (בסעדך). 25. ויקרא - והתפלל, כתיא (וצלי). 26. ואחות מרעהו - וקהל פרעיו, וכן ב, כתיא (וסיעת מרחמוהו). 29. נגענך - ב: אוינך - אוינך - גרמנו לך רעה.

מִשְׁתֶּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ:
 לא וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר וַיִּשְׁבְּעוּ אִישׁ
 לְאָחִיו וַיִּשְׁלַחֶם יִצְחָק וַיִּלְכוּ
 לב מֵאֲתוֹ בְּשָׁלוֹם: וַיְהִי בַיּוֹם
 הַהוּא וַיָּבֹאוּ עֲבָדֵי יִצְחָק וַיִּגְדּוּ
 לוֹ עַל-אֲדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חִפְרוּ
 לג וַיֹּאמְרוּ לוֹ מִצְאָנוּ מַיִם: וַיִּקְרָא
 אֹתָהּ שִׁבְעָה עַל-כֵּן שֵׁם-הָעֵיֶר
 בְּאֵר שִׁבְעָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
 לד וַיְהִי עֲשׂו בֶן-אַרְבַּעִים
 שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת-יְהוּדִית
 בַּת-בְּאָרִי הַחִתִּי וְאֶת-בְּשֵׁמֶת
 לה בַּת-אֵילָן הַחִתִּי: וַתְּהִיֶּינן מֵרַת
 רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה:
 כזא וַיְהִי כִּי-זָקֵן יִצְחָק
 וַתִּכְהֶינן עֵינָיו מֵרֹאשׁ וַיִּקְרָא
 אֶת-עֲשׂו בֶן-הַגְּדָל וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנָנִי:
 כ וַיֹּאמֶר הִנֵּה-נָא זָקַנְתִּי לֹא
 ג יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי: וְעַתָּה שֵׂא-נָא
 כְּלִיף תְּלִיף וְקִשְׁתְּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה
 ד וְצוּדָה לִי צִוְדָה: וַעֲשֵׂה-לִי
 מִטְּעָמִים כַּאֲשֶׁר אֲהַבְתִּי
 וַהֲבִיֵּאֵה לִי וְאֹכְלָה בְּעִבּוֹר
 תְּבָרְכֶךָ נַפְשִׁי בְּטָרֶם אָמוֹת:
 ה וּרְבִקָּה שָׁמְעַת בְּדַבַּר יִצְחָק
 אֶל-עֲשׂו בְּנִי וַיִּלֶךְ עֲשׂו הַשָּׂדֶה
 וּלְצוּד צִוּד לְהַבְיֵא: וּרְבִקָּה
 אָמְרָה אֶל-יַעֲקֹב בְּנֵה לֵאמֹר
 הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת-אֲבִיךָ מְדַבֵּר

ז אֶל-עֲשׂו אַחִיךָ לֵאמֹר: הֲבִיֵּאֵה
 לוֹ צִוּד וַעֲשֵׂה-לוֹ מִטְּעָמִים
 וְאֹכְלָה וְאֲבָרְכֶכָה לִפְנֵי יְהוָה
 ח לִפְנֵי מוֹתִי: וְעַתָּה בְּנִי שָׁמַע
 בְּקִלּוֹ לְאֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה אֹתְךָ:
 ט לֶךְ-נָא אֶל-הַצֹּאֵן וְקַח-לוֹ
 מִשְׁשׁ שְׁנֵי גֵדִי עֲזִים טָבִים
 וְאֶעֱשֶׂה אִתָּם מִטְּעָמִים לְאֲבִיךָ
 י כַּאֲשֶׁר אָהֵב: וְהִבֵּאת לְאֲבִיךָ
 וְאָכַל בְּעִבּוֹר אֲשֶׁר יְבָרְכֶכָה לִפְנֵי
 יא מוֹתִי: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-רִבְקָה
 אָמֹן הֵן עֲשׂו אַחִי אִישׁ שֹׁעַר
 יב וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק: אֹלָיו יִמְשְׁנֵי
 אָבִי וְהִיִּיתִי בְּעֵינָיו כַּמִּתְעַתֵּעַ
 וְהִבֵּאתִי עִלָּי קִלְלָה וְלֹא בְרָכָה:
 יג וַתֹּאמֶר לוֹ אָמֹן עִלָּי קִלְלָתְךָ
 בְּנִי אֵךְ שָׁמַע בְּקִלּוֹ וְלֶךְ קַח-לִי:
 יד וַיִּלֶךְ וַיִּקַּח וַיָּבֵא לְאָמֹן וַתַּעַשׂ
 אָמֹן מִטְּעָמִים כַּאֲשֶׁר אָהֵב
 טו אָבִיו: וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת-בְּגָדֵי
 עֲשׂו בְּנֵה הַגְּדָל הַחֲמֹדֹת אֲשֶׁר
 אֵתָהּ בְּבֵית וַתִּלְבַּשׁ אֶת-יַעֲקֹב
 טז בְּנֵה הַקֶּטָן: וְאֵת עֹרֹת גֵּדֵי
 הָעֲזִים הַלְבִּיִשָׁה עַל-יָדָיו וְעַל
 יז חִלְקַת צֹוֹאֲרָיו: וַתִּתֵּן אֶת-
 הַמִּטְּעָמִים וְאֶת-הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
 יח עָשְׂתָה בְּיַד יַעֲקֹב בְּנֵה: וַיָּבֵא
 אֶל-אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר
 יט הֲנָנִי מִי אֵתָהּ בְּנִי: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
 אֶל-אָבִיו אֲנֹכִי עֲשׂו בְּכֹרֶךָ

עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי קוֹם-
 נָא שִׁבָה וְאֹכְלָה מִצִּוְדֵי בְּעִבּוֹר
 כ תְּבָרְכֵנִי נַפְשֶׁךָ: וַיֹּאמֶר יִצְחָק
 אֶל-בְּנָו מַה-זֶּה מַהֲרַת לְמַצֵּא
 בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה
 כא אֱלֹהֶיךָ לִפְנֵי: וַיֹּאמֶר יִצְחָק
 אֶל-יַעֲקֹב גִּשְׂה-נָא וְאִמְשָׁה בְּנִי
 הֵאֵתָה זֶה בְּנִי עֲשׂו אִם-לֹא:
 כב וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל-יִצְחָק אָבִיו
 וַיִּמְשָׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב
 כג וְהַיָּדִים יָדָי עֲשׂו: וְלֹא הִפְיָדוּ
 כד כִּי-הָיוּ יָדָיו כִּיֵּדֵי עֲשׂו אַחִיו
 כה שְׁעָרָת וַיְבָרְכֶהוּ: וַיֹּאמֶר אֵתָה
 כו זֶה בְּנִי עֲשׂו וַיֹּאמֶר אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר
 הַגִּשְׂה לִי וְאֹכְלָה מִצִּוְדֵי בְּנִי
 לְמַעַן תְּבָרְכֶכָה נַפְשִׁי וַיִּגַּשׁ-לוֹ
 וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיִּשְׁתּוּ:
 טז וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו גִּשְׂה-
 כז נָא וּשְׁקָה-לִי בְּנִי: וַיִּגַּשׁ וַיִּשְׁק-
 לוֹ וַיִּרַח אֶת-רוּחַ בְּגָדָיו
 וַיְבָרְכֶהוּ וַיֹּאמֶר רֵאָה רֵיחַ בְּנִי
 כריח שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכְו יְהוָה:
 כח וַיִּתֵּן-לָהּ הָאֱלֹהִים מִטַּל
 טט הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וּרְבַב
 כט דָּגָן וַתִּירֹשׁ: יַעֲבֹדֶךָ עַמִּים
 וַיִּשְׁתַּחוּ לָהּ לְאֲמִים הוּא גְבוּר
 לא לְאֲחִיךָ וַיִּשְׁתַּחוּ לָהּ בְּנֵי אִמָּה
 אַרְרִיף אַרְוֹר וּמְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ:
 לב וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלָה יִצְחָק לְבַרְךָ
 אֶת-יַעֲקֹב וַיְהִי אֵךְ יִצְאָ יִצְאָ

13. ותאמר - וקאלית לו אמו עלי תשתימתך בני פקט
 סמע פי צוטי ומצי כוד לי: 14. וילך - ומיצי ואכר וגאב
 לאימו וצנעית אמו טביך כאלדי חאב אבו: 15. ותקח -
 ואכרית רבקה אלא אתיאיב עשו בנה ליכביר אלמתמנאת
 אלדי מעהא פיל בית ולבסית אלא יעקוב בנה זגיר:
 16. ואת - ואלא גלוד גדאיה מאעיז לבסית עלא ידיה
 ועלא מלסית ענוקו: 17. ותתן - ועטת אלא טביך ואלא
 טועם אלדי צינעית פי יד יעקוב בנה: 18. ויבא - ואיגא
 אלא אבו וקאל אבי וקאל הוודאני מינו אנתה בני:
 19. ויאמר - וקאל יעקוב אלא אבו אנא עשו ביכרך
 צניעית כאלדי כלמת אלאי קום הלאן נדאר וכול מציד
 פי סבאב תברכני נפסך: 20. ויאמר - וקאל יצחק אלא
 בנו איש האדא סתעגלת ליתווגאד בני וקאל אין צדך
 אללה אילהך קידמי: 21. ויאמר - וקאל יצחק אלא יעקוב
 קדים הלאן ואדיסך בני אנכאן אנתה האדה בני עשו אנכאן
 לם: 22. ויגש - ותקדם יעקוב אלא יצחק אבו ודסו וקאל
 אלחיס חיס יעקוב ואלידין ידן עשו: 23. ולא - ולם חקקו
 אין כאנו ידיה כידן עשו אכו משערניאת וברכו:
 24. ויאמר - וקאל אנתה הדא בני עשו וקאל אנא:
 25. ויאמר - וקאל קאדים לי ואכול מן ציד בני לאגל
 תברכך נפסי וקדם לו ואכל וגאב לו כמר ושיריב:
 26. ויאמר - וקאל אליה יצחק אבו קדים הלאן וקאביל לי
 בני: 27. ויגש - ותקדם וקבל לו ושם אלא ריחית
 אתיאיבו וברכו וקאל נצור ריחית בני כיריחית אלחקליה
 אלדי ברכו אללה: 28. ויתן - ויעטי לך אלרב מן טל
 אלסמא ומן כיר אלארץ וכתרית מגאל ועאסיר:
 29. יעבדוך - יכידמוך אלאומם ויסגדו לך אלאומאם כון
 סיד לאכוותך ויסגדו לך בנין אמך לענאך מלעון ומברכך
 מברכך: 30. ויהי - וכאן כאלדי כמאל יצחק ליברוך אלא

ליהון צייפיה ואכלו ושירבו: 31. וישכמו - ובכרו פיל
 ציביח וחלפו רגול לאכו ובעתהון יצחק ומציו מן ענדו פי
 סלאם: 32. ויהי - וכאן פי דאליך אליום ואיגו עאביר
 יצחק וכברו לו עלא סבאב אלביר אלדי חפארו וקאלו לו
 וגדנא מא: 33. ויקרא - וסמא ליהא שבעה עלא דאליך
 איסים אלקרדיה ביר סאביע חיתא אליום האדא: 34. ויהי
 - וכאן עשו איבין ארבעין סניה ואכר אמרא אלא יהודית
 בינית בארי אלחיתי ואלא בשמת בינית אלון אלחיתי:
 35. ותהיין - וכאנו מכלפאת אלרוח ליצחק ולרבקה:

כז

1. ויהי - וכאן אין כתייאר יצחק ועתמו עיונו מן ינצור
 ונדא אלא עשו איבנו ליכביר וקאל אליה בני וקאל אליה
 הוודאני: 2. ויאמר - וקאל הוודא הלאן שיכית לם
 עדיפית יום מותי: 3. ועתה - והלאן סין הלאן עדתך סיפך
 וקוצאך וכריג לל חקליה וצדת לי ציד: 4. ועשה - וצנע
 לי טביך כאלדי חאבית ותגיב לי ואכול פי סבאב תברכך
 נפסי קבל מא אמות: 5. ורבקה סמעא פיתכילום יצחק
 אלא עשו בנו ומיצי עשו לל חקליה ליצתד ציד ליגיב:
 6. ורבקה קאלית אלא יעקוב בנה קאיילא הוודא סמיעית
 אלא אבוך מכלים אלא עשו אכוך קאיילא: 7. הביאה -
 גיב לי ציד וצנע לי טביך ואכול ואברכך קידם אללה קבל
 מא אמות: 8. ועתה - והלאן בני סמאע פי צוטי לאלדי
 אנא מוואצי לך: 9. לך - מצי הלאן אלא אלגנאם וכוד לי
 מן תם תנין גדאיה מאעיז חסנין ואצנע ליהון טביך לאבוך
 כאלדי יחיב: 10. והבאת - ותגיב לאבוך ויאכול פי סבאב
 אלדי יברכך קבל מא ימות: 11. ויאמר - וקאל יעקוב
 אלא רבקה אימו הוודא עשו אכי רגול משערני ואנא
 רגול אמלס: 12. אולי - בלכי ידיסני אבי ואציר פי
 חצירתו כימלעיבגי ותגיבי עלי תשתימיה ולם ברכיה:

תרגום רס"ג: סלאחך - נשקך. אברהם בן הרמב"ם: תליך - תלך אסם
 אלסיף - זהו שם החרב (עט' עה). 12. כמתעתע - ב: כימיתמצכיר. קללה
 - ב: לעניה. 13. עלי קללתך - ב: עלי אינקאל פיל נבוויה לם ינו עליך
 לענת - עליו נאמר בנבואה: לא יבואו עליך קללות, כת"א (עלי אתאמר
 בנבואה דלא ייתון לוטיא עלך). 19. שבה - פנה. ב: איגלוס - שב.
 20. הקרה - ב: הייאר - הכין. 22. הקל קול - ב: אלצוט צוט - נרדפים.
 28. ומשמני - מטוב. ב: מן כין - מטכר, וכן בפסוק 39. 29. לאמים -
 עמים. ב: צולאטין - מלכים. ראה לעיל כה 23 בהערות. גביר - ב: אסתד
 - אדין.

35. מרת רוח - מורדות הרוח. ב: טיכלפת אלריצא - מורדות ברצון,
 בעקבות ת"א (מסרבן ומרגון). וכן רש"י: לשון המראת רוח, כמו ממרים
 הייתם. כל מעשיהן היו להכעיסן ולעצבן. וכן רס"ג: סכאלפתי ראי אסחק
 ורבקה - סמרות רצון יצחק ורבקה.

כז

1. זקן - ב: שך. 3. שא - השחו, וכן ב, בעקבות רש"י: שא נא - לשון
 השחזה. כאותה ששנינו: אין משהוין את הסכין, אבל משיאה על גבי
 חברתה (ביצה כח). חדד סכינך ושהוט יפה, שלא תאכילני נבלה (כ"ד).
 תליך - הרבך, וכן ב, כת"א (סיפך). וכן רש"י: הרבך, שדרך לתלותה.

ויעקב מאת פני יצחק אביו
 לא ועשו אחיו בא מצידו: ויעש
 גם-הוא מטעמים ויבא לאביו
 ויאמר לאביו יקם אבי ויאכל
 מציד בנו בעבר תברכני נפשך:
 לב ויאמר לו יצחק אביו מי-אתה
 ויאמר אני בנה בכרך עשו:
 לג ויחרד יצחק חרדה גדלה עד-
 מאד ויאמר מי-אפוא הוא
 הצד-ציד ויבא לי ואכל מכל
 בטרם תבוא ואברכהו גם-
 לד ברוך יהיה: כשמע עשו את-
 דברי אביו ויצעק צעקה גדלה
 ומרה עד-מאד ויאמר לאביו
 לה ברכני גם-אני אבי: ויאמר בא
 אחיק במרמה ויקח ברכתך:
 לו ויאמר הכי קרא שמו יעקב
 ויעקבני זה פעמים את-בכרתי
 לקח והנה עתה לקח ברכתי
 ויאמר הלא-אצלת לי ברכה:
 לי ויען יצחק ויאמר לעשו הן
 גביר שמתיו לך ואת-כל-אחיו
 נתתי לו לעבדים ודגן ותירש
 סמכתיו ולכה אפוא מה
 לח אעשה בני: ויאמר עשו אל-
 אביו הברכה אחת הוא-לך
 אבי ברכני גם-אני אבי וישא
 לו עשו קלו ויבך: ויען יצחק
 אביו ויאמר אליו הנה משמני
 הארץ יהיה מושבה ומטל

מ השמים מעל: ועל-חרבה
 תחיה ואת-אחיק תעבד והיה
 כאשר תרוד ופרקת עלו מעל
 מא צוארך: וישטם עשו את-
 יעקב על-הברכה אשר ברכו
 אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו
 ימי אבל אבי ואהרגה את-
 מב יעקב אחי: ויגד לרבקה את-
 דברי עשו בנה הגדל ותשלח
 ותקרא ליעקב בנה הקטן
 ותאמר אליו הנה עשו אחיק
 מג מתנחם לך להרגה: ועתה בני
 שמע בקלי וקום ברח-לך אל-
 מד לבן אחי חרנה: וישבת עמו
 ימים אחדים עד אשר-תשוב
 מה חמת אחיק: עד-שוב אף-
 אחיק ממה ושכח את אשר-
 עשית לו ושלחתי ולקחתיך
 משם למה אשכל גם-שניכם
 מו יום אחד: ותאמר רבקה אל-
 יצחק קצתי בחיי מפני בנות
 חת אם-לקח יעקב אשה
 מבנות-חת כאלה מבנות
 כח הארץ למה לי חיים: ויקרא
 יצחק אל-יעקב ויברך אתו
 ויצוהו ויאמר לו לא-תקח
 ב אשה מבנות כנען: קום לך
 פדנה ארם ביתה בתואל אבי
 אמה וקח-לך משם אשה
 ג מבנות לבן אחי אמה: ואל שדי

יברך אתך ויפרך וירבה והיית
 י לקהל עמים: ויתן-לך את-
 ברכת אברהם לך ולזרעך
 אתך לרשתך את-ארץ מגריך
 אשר-נתן אלהים לאברהם:
 שביעי ה וישלח יצחק את-יעקב וילך
 פדנה ארם אל-לבן בן-בתואל
 הארמי אחי רבקה אם יעקב
 י ועשו: וירא עשו כי-ברך יצחק
 את-יעקב ושלח אתו פדנה
 ארם לקחת-לו משם אשה
 בברכו אתו ויצו עליו לאמר
 לא-תקח אשה מבנות כנען:
 מפטיר ז וישמע יעקב אל-אביו ואל-
 ח אמו וילך פדנה ארם: וירא
 עשו כי רעות בנות כנען בעיני
 ט יצחק אביו: וילך עשו אל-
 ישמעאל ויקח את-מחלתו
 בת-ישמעאל בן-אברהם
 אחות נביות על-נשיו לו
 לאשה:
 ויצא י ויצא יעקב מבאר שבע
 יא וילך חרנה: ויפגע במקום
 וילן שם כי-בא השמש
 ויקח מאבני המקום וישם
 מראשתיו וישכב במקום
 יב ההוא: ויחלם והנה סלם מצב
 ארצה וראשו מגיע השמימה
 והנה מלאכי אלהים עלים
 יג וירדים בו: והנה יהוה נצב

ג'צב אכוך מינך וינסא אלא אלדי צניעית לו ואבעת ואכוך מן תם אליש אעדס איצא תנינכון יום ואחיד: 46. ותאמר - וקאלית רבקה אלא יצחק כריהית פי חיאתי מן קדאם בנאת חת אנכאן אכיד יעקוב אמרה מן בנאת חת כי הדולי מן בנאת אלארץ אליש לי חיא:

כח

1. ויקרא - ונדא יצחק אלא יעקוב וברך אלו ווצהו וקאל לו לם תאכוך אמרה מן בנאת כנען: 2. קום מצי לפדן ארם בית בתואל אבו אמך וכוד לך [אמרה] מן תם מן בנאת לבן אבו אימך: 3. ואל - וטייק אלכאפי יברך אלך וינמיך ויכתרך ותכון לגוק אלאומם: 4. ויתן - ויעטי לך אלא ברכית אברהים לך ולנסלך מעך ליוורתך אלא ארץ מסכנך אלדי עטא אלרב לאברהים: 5. וישלח - ובעת יצחק אלא יעקוב ומיצי לפדן ארם אלא לבן איבין בתואל אלארמי אבו רבקה אם יעקוב ועשו: 6. וירא - ונצר עשו אין ברך יצחק אלא יעקוב ובעת אלו לפדן ארם ליאכוך לו מן תם אמרה פי תבורכו אלו ווצא עליה קאיילא לם תאכוך אמרה מן בנאת כנען: 7. וישמע - וסימיע יעקוב מן אבו ומן אימו ומיצי לפדן ארם: 8. וירא - ונצר עשו אין רציית בנאת כנען פי חצריית יצחק אבו: 9. וילך - ומיצי עשו אלא ישמעאל ואכוך אלא מחלת בינית ישמעאל איבין אברהים איכית נביות עלא נסונו אלו לל אמרה:

10. ויצא - וכרג יעקוב מן ביר סאביע ומיצי לחרן: ויצא 11. ויפגע - וצדף פיל מכאן ובת תם אין גאבית אלשמס ואכוך מן חגאר אלמכאן וגעל תחת ראסו וסגע פי דאליך אלמכאן: 12. ויחלם - וחילים והוודא סולם מנתיציב לל ארץ וראסו ואציל לנאתו אלשמא והוודא מלאייכת אלרב טאלעין ונזלין פי: 13. והנה - והוודא אללה מינתיציב עליה וקאל אנא אללה אברהים אבוך ואילאה יצחק

יעקוב וכאן פקט כרוג כרג יעקוב מן ענד קידם יצחק אבו ועשו אכו איגא מן צידו: 31. ויעש - וציניע איצא הוא טביך וגאב לאבו וקאל לאבו יקום אבי ויאכול מן צד בנו פי סבאב תברכני נפסך: 32. ויאמר - וקאל לו יצחק אבו מינו אינתה וקאל אנא בנך ביכרך עשו: 33. ויחרד - ונגעז יצחק געזיה עצימיה חיתא גדא וקאל מינו הלאן הוא אלצתאד ציד וגאב לי ואכלת מן אלגמיע קבל מא תיגי וברכתו איצא מברך יכון: 34. כשמע - כיסמוע עשו אלא כלאם אבו וצרך צרכה עצימיה ומירה חיתא גדא וקאל לאבו ברכני איצא אנא אבי: 35. ויאמר - וקאל איגא אכוך פיל חיליה ואכוך ברכתך: 36. ויאמר - וקאל תחקיק סמא סמו יעקוב וגשני הדא מרתין אלא בכוריתו אכוך והוודא הלאן אכוך ברכתי וקאל הוולא מנעת לי ברכיה: 37. ויען - וגווב יצחק וקאל לעשו הוודא סיד געלתו לך ואלא גמיע אכוותו עטית לו לל עביר ומגל ועסיר סנרתו ואילך הלאן איש אצנע בני: 38. ויאמר - וקאל עשו אלא אבו אנכאן ברכיה וחדיה היא לך אבי בריכני איצא אנא אבי ורפע עשו צוטו וביכי: 39. ויען - וגווב יצחק אבו וקאל אליה הוודא מן כיר אלארץ יכון מגלסך ומן טל אלשמא מן פוק: 40. ועל - ועלא ציפך תעיש ואלא אכוך תכדום ויכון כאלדי תחכום ותפיך נירו מן עלא ענקך: 41. וישטם - ועדא עשו אלא יעקוב עלא אלברכיה אלדי ברכו אבו וקאל עשו פי באלו יקרבו איאם חיזין אבי ואקתול אלא יעקוב אכי: 42. ויגד - ותכבר לרבקה אלא כלאם עשו בנה ליכביר ובעתית ונאדית ליעקוב בנה אלזגיר וקאל<ת> אליה הוודא עשו אכוך לאטי לך ליקתלך: 43. ועתה - והלאן בני סמע פי צוטי וקום הרוב לך אלא לבן אכי לחרן: 44. וישבת - ותגלוס מעו שהר זמאן חיתא אלדי תירגע חמיית אכוך: 45. עד - חיתא רגוע

מתנחם פירושו כמו שביאר אבי אבא ז"ל, מתנחם כלומר שהוא מנחם את נפשו בהריגתך (עמ' פב). 44. ימים - חודש ימים. ב: איאם קליל - ימים מעטים, בעקבות ת"א (יוסין ועירין), ורש"י: אחדים - מועטים. 45. אשכל - אאכוך. ב: אתכל - אשכל.

כח

5. הארמי - ב: אלארמלי, ראה לעיל כה 18. 8. רעות - ב: רדייאת, כנדרש.

36. ויעקבני - ב: ואתחייאל - וריכיה. אצלת - מנעת. ב: פצלת - הותרת, בעקבות ת"א (שבקת). רש"י: לשון הפרשה. וכן ראב"ע: עזבת לי אצלך. 40. חריבך - ב: סיפך, כנדרש. תריד - תשלוט, תמשול. ב: ויכון כאלדי יעדו בינינו מן כלם אלשריעא - והיה כאשר יעברו בניו על דברי התורה, כת"א (ויהי כד יעברון בנוהי על פתגמי אוריתא). 42. מתנחם - אורכ, בעקבות ת"א (כמין). ב: תרגם כמי שמקבל נחמה: מיתסלי, בעקבות רש"י: מתנחם הוא על הברכות בהריגתך, וכן תרגם גם אברהם בן הרמב"ם: מתנחם שרחה כמא בין אבי אבא ז"ל, מתעז אי אנה יעזי נפסוהו ויסליהא בקתלך -